



Przeгляд Wydarzeń



w gminie Ruda-Huta

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

PAŹDZIERNIK 2016 nr 3 (43)

ISSN 16897943

XII Bolkowanie 2016

20 i 21 sierpnia 2016 r. podczas XII Bolkowania w Hniszowie świętowano podwójny sukces dębu Bolko, który zwyciężył w plebiscycie zorganizowanym przez Klub Gaja na Drzewo Roku 2015 i został laureatem konkursu Europejskie Drzewo Roku 2016. Dzięki temu imieniny znanego nie tylko w całej Polsce drzewa przyciągnęły do Hniszowa wyjątkowo dużo uczestników tej corocznej imprezy. – str. 6.



Nestle Porusza Polskę: Porusz swoją okolicę

Siłownia w Rudzie-Kolonii

14 lipca 2016 r. gmina Ruda-Huta otrzymała oficjalne potwierdzenie o zajęciu I miejsca na Liście Wojewódzkiej w konkursie Nestle Porusza Polskę: Porusz swoją okolicę. Na lokalizację siłowni w Rudzie-Kolonii w głosowaniu internetowym oddano 1 633 524 głosów. – str. 3.

Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych

17 września 2016 r. na obiektach sportowych przy Zespole Szkół w Rudzie-Hucie przeprowadzone zostały Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, w których uczestniczyło 10 drużyn, w tym dwie dziewczęce. – str. 2.



Wyżyna Teatralna 2016

W dniach 4-7 sierpnia w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce Gminny Ośrodek Kultury wraz z teatrem OKO zorganizowali po raz 8. ogólnopolski Festiwal Teatrów i Monogramistów „Wyżyna Teatralna”, na który zjechały grupy teatralne z całej Polski. – str. 8.



Zabiegi pielęgnacyjne w Hnieszowie



W sierpniu 2016 r. przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne na dębie Bolko oraz pozostałych pomnikowych drzewach rosnących w parku podworskim w Hnieszowie. Na ten cel gmina Ruda-Huta pozyskała środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Zakład Leczenia i Pielęgnowania Drzew Jolanta Miazga z Puław wykonał: cięcia pielęgnacyjne korony drzewa, zwalczanie grzybów, poprawę drenażu podłoża. Pozostałe prace polegające na koszeniu trawy oraz oczyszczeniu terenu z samosiewów drzew zrealizował Zakład Usług Komunalnych w Rudzie-Hucie Sp. z o. o.

Dzięki wykonaniu tych zabiegów w parku stworzono dogodne warunki do realizacji programów z edukacji ekologicznej przez placówki oświatowe, ośrodki edukacji ekologicznej, parki narodowe i krajobrazowe, nadleśnictwa i organizacje pozarządowe.

Na realizację projektu pod nazwą: „Prace pielęgnacyjne na dębie „Bolko” i konserwacja drzewostanu w za-
bytkowym parku w Hnieszowie” pozyskano 5 000 zł, pozostała kwota stanowiła wkład własny gminy Ruda-Huta.

Prace te wykonuje się corocznie, aby zachować to przyrodnicze i kulturowe dziedzictwo dla obecnego i przyszłych pokoleń.

Krzysztof Lewczuk

Umowy na współfinansowanie budowy dróg podpisane!

13 lipca 2016 r. w Starostwie Powiatowym w Chełmie odbyła się uroczystość wręczenia przez Wicemarszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Grabczuka umów o przyznanie pomocy w związku z realizacją operacji typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową

wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” w ramach PROW na lata 2014-2020.

W gminie Ruda-Huta realizowane będą dwa projekty: przebudowa drogi gminnej nr 104912L w miejscowości Żalin na odcinku 1695m – dofinansowanie 653.163,00 zł, przebudowa drogi gminnej nr 104916L w miejscowości Gotówka na odcinku 2034m – dofinansowanie 832.685,00 zł

Zakładany okres realizacji projektów obejmuje lata 2016-2017.

Grzegorz Mazurkiewicz

Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych

17 września 2016 r. na obiektach sportowych przy Zespole Szkół w Rudzie-Hucie przeprowadzone zostały Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, w których uczestniczyło 10 drużyn, w tym dwie dziewczęce.

Zawody, obserwowane przez przedstawicieli samorządów: Wójta Gminy Kamień Romana Kandziorę, Wójta Gminy Wierzbica Andrzeja Chrzastowskiego, kierownika referatu UG Chełm Mirosława Mysiaka oraz kierownika Placówki Terenowej KRUS w Chełmie Małgorzatę Grzegorzczuk i zastępcę dyrektora WORD w Chełmie Tadeusza Łańcuckiego rozegrane zostały w dwóch konkurencjach: rozwinięcie bojowe oraz bieg sztafetowy na 400 m z przeszkodami. Drużyny dziewczęce: MDP Strachosław i MDP Wierzbica oraz chłopięce: MDP Weremowice, MDP Wierzbica, MDP Strupin Duży, MDP Busówno, MDP Żalin, MDP Świerże, MDP Ruda, MDP Czerniejów

rywalizowały pod okiem sędziego głównego zawodów mł. bryg. Sławomira Watrasa.

W klasyfikacji dziewcząt wygrała Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza z Wierzbicy. Wśród chłopców pierwsze miejsce zdobyła Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza z Weremowic, drugie miejsce wywalczyła Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza z Wierzbicy, natomiast miejsce trzecie zdobyła Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza ze Strupina Dużego. Najlepsze drużyny otrzymały puchary wręczone przez: Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej bryg. Zbigniewa Raźniewskiego, Prezesa Zarządu Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Chełmie druha Kazimierza Smala oraz radnego Rady Powiatu Chełmskiego Marka Słupczyńskiego. Wszyscy uczestnicy zawodów odebrali nagrody, których fundatorami byli: Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Chełmie, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Chełmie, Starostwo Powiatowe w Chełmie, urzędy gmin w: Chełmie, Kamieniu, Wierzbicy i Rudzie-Hucie.

Zawody przebiegły w duchu koleżeńskej rywalizacji.

Ewa Huzar



Siłownia w Rudzie-Kolonii

14 lipca 2016 r. gmina Ruda-Huta otrzymała oficjalne potwierdzenie o zajęciu I miejsca na Liście Wojewódzkiej w konkursie Nestlé Porusza Polskę: Porusz swoją okolicę. Na lokalizację siłowni w Rudzie-Kolonii w głosowaniu internetowym oddano 1 633 524 głosów.

Po dostarczeniu niezbędnych dokumentów i ich weryfikacji przez organizatora konkursu, zostanie podpisana umowa dotycząca przekazania i montażu siłowni. Siłownia zewnętrzna składać się będzie z dziegiu urzędów, tj.: poręczce + podciąg nóg, wioślarz, rower + jeździec, biegacz + orbitrek, twister + surfer wraz z tablicami instrukcyjnymi.

Bardzo dziękujemy wszystkim mieszkańcom gminy Ruda-Huta, a także sympatykom mieszkającym poza terenem gminy za aktywny udział w głosowaniu w konkursie „Nestlé Porusza Polskę: Porusz swoją okolicę” na siłownię w Rudzie-Kolonii 28 a. Bez Państwa nie udałooby się uzyskać tak imponującej liczby głosów.

Krzysztof Lewczuk

Program edukacyjno-ekologiczny dla dzieci i młodzieży

W lipcu i sierpniu 2016 r. Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie realizował projekt pt. „Program edukacyjno-ekologiczny dla dzieci i młodzieży”, sfinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

10 drużyn rywalizowało w dwóch etapach projektu. Pierwszym były pogadanki ekologiczne, których tematem było prawidłowe segregowanie śmieci, recykling, zbiórka makulatury, nakrętek plastikowych oraz korzyści płynących z segregowania odpadów i zbiórki surowców wtórnych. Spotkania te odbyły się w czterech miejscach: w Domu Kultury w Żalinie, w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce, w Domu Kultury w Rudzie-Kolonii oraz w sali narad w Rudzie-Hucie.



Uczestnicy mogli zobaczyć na czym polega segregacja odpadów pochodzących z domów i zakładów pracy, a także przybliżyć sobie zagadnienia związane z utylizacją. Uczestnicy zobaczyli jak są sortowane odpady transportowe systemem taśmociągów, gdzie kolejnym etapem ich obróbki jest sortowanie na papier, aluminium, szkło, plastik oraz odpady nieużyteczne. Wysegregowany materiał prasowany jest w bale i trafia do zakładów recyklingu w celu uzyskania materiałów o przeznaczeniu pierwotnym.

Do finału weszło 5 drużyn z największą ilością punktów. Podczas olimpiady ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ruda-Huta, przeprowadzonej w Domu Kultury w Rudzie-Kolonii, największą ilość punktów uzyskały drużyny: Eko-smoczątka - 12 pkt., Drużyna Tytanów - 11 pkt., Hutniki - 11 pkt., Różowa Pantera - 11 pkt., Grubasy - 10 pkt. Olimpiada ekologiczna składała się z: testu wiedzy, segregacji odpadów, zadania zręcznościowego na czas.

Komisja konkursowa w składzie: **Agnieszka Woszczewska, Krzysztof Lewczuk, Marcin Nawrocki** wyłoniła zwycięskie drużyny: GRAND PRIX zdobyła drużyna „Grubasy” - 22 pkt., I miejsce: „Różowe Pantery” - 20 pkt., II miejsce: „Eko-smoczątka” - 18 pkt., III miejsce: „Drużyna Tytanów” - 17 pkt. i „Hutniki” - 17 pkt.

Projekt zakończył się festynem przy domu kultury w Rudzie-Kolonii. Uczestnicy korzystali z wielu atrakcji: ściany wspinaczkowej, malowania twarzy, robienia baniek mydlanych, zabawy w pianie.

Wzięły w nim udział następujące drużyny: Smak Radości - Żalin: **Karolina Szwalikowska, Joanna Morciś, Joanna Fas**, Drużyna Tytanów - Ruda: **Dagmara Werema, Aleksandra Werema, Jakub Mazurek**, Eko-smoczątka - Ruda: **Marcela Dąbrowska, Mateusz Matejuk, Krzysztof Morciś**, Orły - Żalin: **Grzegorz Morciś, Paweł Chwaleba, Piotr Chwaleba**, Dzikie Lwy - Żalin: **Olwier Kotowski, Mateusz Łokiński, Bartek Morciś**, Różowe Pantery - Żalin: **Anna Kozłowska, Kinga Bondaruk, Sandra Szakuła**, Rudka - Rudka: **Jakub Połajdowicz, Tymon Maksymiuk, Szymon Woszczewski**, Grubasy - Żalin: **Katarzyna Kozłowska, Emil Kruk, Dawid Borodej**, Hutniki - Ruda-Huta: **Jakub Domański, Paulina Głaz, Filip Hernik**, Orliczki - Ruda-Huta: **Anna Kruk, Martyna Honory, Jakub Rafalski**.

Projekt miał na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami oraz stworzenie możliwości wykorzystania wiedzy ekologicznej, aby zachęcić dzieci i młodzież do dbania o czyste środowisko w swoim najbliższym otoczeniu.

Milena Toporowska



Drugim etapem były działania recyklingowe, na które składały się:

- warsztaty florystyczne prowadzone przez **Annę Nadolską**, podczas których dzieci dowiedziały się jak można wykonać bukiety przy użyciu tektury, cukierków i różnych dodatków ekologicznych oraz materiałów pochodzenia wtórnego. Następnie każdy uczestnik miał za zadanie sam wykonać taki bukiet.

- konkurs plastyczny „Recyklingowa Mozaika”. Uczestnicy, pracując w grupach, mieli wykonać pracę na dowolny temat z wykorzystaniem materiałów przeznaczonych do recyklingu. Komisja w składzie: **Aleksandra Walczuk, Marcin Nawrocki i Damian Grzywna** nagrodziła następujące drużyny: I miejsce: Różowe Pantery, II miejsce: Drużyna Tytanów, III miejsce: Eko-smoczątka.

- wyjazd do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Srebrzys-

Wizyta w partnerskiej gminie Równo

17 lipca 2016 r. delegacja z gminy Ruda-Huta uczestniczyła w obchodach dnia miejscowości Równo w rejonie lubomelskim na Ukrainie.

Uroczystość rozpoczęła się od otwarcia Muzeum Etnograficznego Wsi Ukraińskiej, umiejscowionego w budynku będącym dawną siedzibą urzędu gminy. Następnie zaprezentowały się miejscowe zespoły dziecięce wraz z zespołem „Nadzieja” znanym z występów podczas Bolkowań w Hnyszowie. Duży aplauz otrzymał zespół „Akord” z Rudy-Huty, który zaśpiewał kilka znanych utworów w języku ukraińskim. W dalszej części miały miejsce zawody sportowe oraz pokaz fajerwerków.

Gminę Ruda-Huta reprezentowali: przewodniczący Rady Gminy **Piotr Śliwa**, zastępca wójta **Jarosław Walczuk** oraz zespół „Akord”.

Paweł Maśluch



Teatr OKO nagrodzony

Teatr OKO otrzymał nagrodę i wyróżnienia podczas XVII Festiwalu Najciekawszych Widowisk Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych, który odbył się w dniach 9-10 maja 2016 r. w Lublinie.

Spektakl „Jednostka” otrzymał główną nagrodę pieniężną w kwocie 500 zł w kategorii teatrów dziecięcych za podjęcie ważnego wychowawczego problemu uzależnień wirtualnych współczesnych dzieci i nastolatków, ukazanego w dojrzałej i ciekawej formie scenicznej autorskiego widowiska pt. „Jednostka” w reż. Marcina Woszczewskiego. Ponadto Marcin Woszczewski otrzymał wyróżnienie indywidualne dla instruktorów za reżyserię spektaklu „Jednostka” w Teatrze OKO.



Spektakl „Deżawi” został wyróżniony w kategorii teatrów młodzieżowych za poszukiwanie nowego języka i wyrazu scenicznego w teatralnym performance „Deżawi” w reż. Marcina Woszczewskiego.

Paweł Maśluch

Nałogom mówimy: nie!

Podczas wakacji Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie realizował projekt pt. „Stop Nałogom” finansowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie-Hucie.

W ramach projektu przeprowadzone zostały pogadanki w zakresie profilaktyki uzależnień od narkotyków, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zorganizowano konkurs plastyczny i ognisko integracyjne w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce.

Komisja przyznała nagrody: I miejsce – **Bartłomiej Morciś**, II miejsce – **Anna Kozłowska**, III miejsce – **Jakub Domański** oraz **Aleksandra Honory**.

Nagrodą za udział w konkursie była wycieczka na „Ranczo Budrysa” w Strupinie Dużym, gdzie uczestnicy aktywnie spędzili cały dzień, korzystając z licznych atrakcji takich jak: przejażdżki na gokartach, pływanie kajakami, rowerem wodnym, skakanie na dmuchanym zamku i trampolinie.

W projekcie wzięli udział: **Jakub Połajowicz**, **Anna Kruk**, **Martyna Honory**, **Aleksandra Honory**, **Jakub Domański**, **Magdalena Kosiba**, **Karolina Szwalikowska**, **Wiktoria Kędzierawska**, **Paulina Głaz**, **Natalia Toporowska**, **Julia Toporowska**, **Magdalena Rozmarynowska**, **Bartłomiej Rozmarynowski**, **Magdalena Maksymiuk**, **Szymon Mamczarz**, **Grzegorz Morciś**, **Paweł Chwaleba**, **Piotr Chwaleba**, **Szymon Woszczewski**, **Mateusz Matejuk**, **Anna Kozłowska**, **Sandra Szakuła**, **Oliwier Kotowski**, **Filip Hernik**, **Joanna Fas**, **Joanna Morciś**, **Jakub Rafalski**, **Wojciech Rafalski**, **Bartłomiej Morciś**, **Krzysztof Morciś**, **Krzysztof Fas**, **Jakub Mazurek**, **Aleksandra Sobczuk**, **Marcela Dąbrowska**, **Dawid Borodej**, **Julia Książek**, **Izabela Obcarska**, **Rozalia Paszkiewicz**, **Mikołaj Mazurek**, **Kinga Bondaruk**, **Aleksandra Werema**, **Dagmara Werema**, **Tymek Maksymiuk**.

Iwona Borodej



Kraveczkowe Włóczykije

20 lipca 2016 r. odbyło się w Rudce otwarte seminarium survivalowe „Kraveczkowe Włóczykije”, podczas którego uczestnicy szkolili się w zakresie procedur postępowania w sytuacji zagubienia się w terenie niezurbanizowanym.

Dzieci uczyły się podstawowych metod nawigacji oraz przygotowania oznaczenia terenu dla grupy poszukiwawczej. Wszystko to odbywało się w ramach procedur zgodnych z systematyką: „STOP” czyli: S – „stop” (zatrzymaj się/ usiądź)



T – „think” (zastanów się, przemyśl swoje położenie, punkt wejścia do lasu, przebyta drogę, ślady)

O – „observe” (obserwuj, zwróć uwagę na otoczenie, szukaj śladów cywilizacji, nasłuchuj)

P – „plan” (zaplanuj postępowanie zgodnie z tym, co udało Ci się ustalić przed chwilą).

Kolejnym elementem było pozyskiwanie materiałów do rozpalenia ogniska takich jak: kora brzoźowa, wysuszone igły, pękły traw itp. Na zakończenie rozpalono ognisko, przy którym pieczono kielbasę, popijając herbatką z igliwia.

Damian Grzywina



Pielgrzymka do Częstochowy

1-2 lipca 2016 r. nauczyciele Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie uczestniczyli w 79. Ogólnopolskiej Pielgrzymce Nauczycieli na Jasną Górę.

Przebiegała ona pod hasłem Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia: „Miłosierni jak Ojciec”. Nauczyciele uczestniczyli w XV Ogólnopolskim Sympozjum Ewangelizacyjnym Nauczycieli i Wychowawców Katolickich oraz we mszy świętej pod przewodnictwem bp. Piotra Turzyńskiego, powierzając opiece Matki Bożej rodziny i wychowanków.

Agnieszka Tulikowska-Sawicka



Pierwszy dzwonek

1 września 2016 r. w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie rozpoczęła się rok szkolny 2016/2017.

Spółeczność uczniowska, rodzice wraz z Przewodniczącą Rady Rodziców **Iwoną Lodowską**, grono pedagogiczne oraz dyrekcja szkoły uczestniczyli we mszy świętej w kościele parafialnym w Rudzie-Hucie. Następnie odbyła się w szkole część oficjalna z udziałem pocztów sztandarowych szkoły podstawowej i gimnazjum. Gościnnie uczestniczył w niej Wójt Gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal**, który w przemówieniu inauguracyjnym zwrócił uwagę na planowaną reformę oświatową i osiągnięcia uczniów szkoły, życząc sukcesów gronu pedagogicznemu, uczniom i rodzicom. Dyrektor **Adam Marszałuk** skierował w stronę uczniów życzenia dobrych wyników egzaminacyjnych i uzyskiwania tytułu laureatów w konkursach przedmiotowych. Delegacje uczniów zyczyły pomyślności nauczycielom i uczniom na cały nadchodzący rok. Uczestnicy wysłuchali prelekcji historycznej z okazji 77. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Uroczystość prowadziła przewodnicząca Samorządu Uczniowskiego gimnazjum **Natalia Dąbrowska**.

Anna Bąk



XII Bolkowanie 2016

20 i 21 sierpnia 2016 r. podczas XII Bolkowania w Hnieszowie świętowano podwójny sukces dębu Bolko, który zwyciężył w plebiscycie zorganizowanym przez Klub Gaja na Drzewo Roku 2015 i został laureatem konkursu Europejskie Drzewo Roku 2016. Dzięki temu imieniny znanego nie tylko w całej Polsce drzewa przyciągnęły do Hnieszowa wyjątkowo dużo uczestników tej corocznej imprezy.



Pierwszy dzień upłynął pod znakiem zmagani sportowych i czynnego wypoczynku. 23 zawodników stawilo się w sobote o 5.30 do grunto- wych zawodow wędkarskich o Puchar Wójta Gminny Ruda-Huta, roz- grywanych na rzece Bug. W sumie złowiono 9,17 kg ryb, największą rybę - leszcza o wadze 1,30 kg złowił **Wojciech Kowalczyk**, za co otrzymał puchar ufundowany przez Prezesa Koła PZW Wola Uhr- ska. Został on również zwycięcą zawodow zdobywając puchar Wójta Gminy Ruda-Huta.

Końcowa klasyfikacja przedstawia się następująco: I miejsce: Woj- ciech Kowalczyk – 2430 g, II miejsce: **Waldemar Kowalczyk** – 1310 g, III miejsce: **Rafał Guzowski** – 1030 g, IV miejsce: **Grzegorz Cholawo** – 770 g, V miejsce: **Marek Kamyszek** – 615 g.

Puchar otrzymała również **Jolanta Gierun** - jedyna kobieta uczest- nicząca w zawodach.

Turniej piłki siatkowej o Puchar Prezesa Stowarzyszenia Miłośników Gminy Ruda-Huta wygrała „Drużyna z Brzeźna” w składzie: **Łukasz Kowalski, Daniel Trusiuk, Sebastian Stocki, Arkadiusz Suchoc- ki, Grzegorz Szymczuk, Daniel Popielnicki, Kamil Trusiuk**, a drugie miejsce zajęli „Janusze Siatkówki” w składzie: **Mikołaj Cegiełka, Adam Bądaruk, Szymon Borysiuk, Kamil Sieradzki, Bartłomiej Jeziernicki, Michał Gołowacz, Szymon Wołoszczuk**.

W spływie na rzece Bug wzięło udział 30 kajakarzy. Spływ rozpoczął się w Świerżach, uczestnicy po przepłynięciu 20 km przybili do brzegu u ujścia Uherki w Siedliszczu.

Słoneczna i niezbyt upalna pogoda sprawiła, że w rajdzie rowero- wym Gotówka - Hnieszów uczestniczyli liczni rowerzyści z grup: Ruda- Team, Odnowa Chełm i Chełmskiej Grupy Rowerowej. Pokonali oni trasę: Nowiny, Gotówka, Karolinów, Gdola, Jazików, Hnieszów-Kolonia, Hnieszów. Drużyna harcerska z Rudy-Huty zorganizowała rajd rowe- rowy dla dzieci na trasie: Ruda-Huta, Ruda-Opalin, Rudka, Hnieszów. Z trudami Biegu Przelajowego z Bolesławem zmierzyły się dwuosobo- we zespoły. Po zaciętej walce czołowe miejsca zajęli: I miejsce: **Ewa Furmaniuk, Patryk Furmaniuk** - czas 18:29, II miejsce: **Rafał Roz- wałka, Tomasz Koguciuk** - czas 20:54, III miejsce: **Marcela Dąbrow- ska, Natalia Dąbrowska** - czas 26:44.

Niedziela rozpoczęła się od uroczystego przekazania przez same- go Bolesława Chrobrego klucza do hnieszowskiego grodu gospodarzom gminy i sołectwa: wójtowi **Kazimierzowi Smalowi** i sołtys **Agacie Olichwier**. Wójt gminy przywitał wszystkich licznie zebranych gości i przekazał certyfikowaną sadzonkę wyhodowaną z 1000-letniego dębu Bolko wójtowi partnerskiej gminy Hirka Połonka **Ninie Symono- wicz**. Radny Sejmiku Województwa Lubelskiego **Adam Rychliczek**, uczestnik wszystkich Bolkowań, w swoim przemówieniu docenił efekty



pracy gminy Ruda-Huta na rzecz rozslawiania dębu Bolko w Polsce i Europie. Na uroczystość przybyła również duża grupa rowerzystow na czele z wójtem **Romanem Kandziorą** z zaprzyjaźnionej gminy Kamień. Na scenie wystąpiły zespoły ludowe: obchodząca 20-lecie Jarzębina Czerwona, Werbyczeńka z Ukrainy, Wiśniowy Sad, Akord, Pawłowianki i Bokoryna. Inne klimaty muzyczne reprezentowały ze-espoły: Bimber Boys, Klimat W i gwiazda tegorocznego Bolkowania, finalista 11. edycji „Must be the music” zespół Joryj Kłoc ze Lwowa.

Wójt Kazimierz Smal uhonorował dyplomami artystow, którzy wspie- rają gminę Ruda-Huta swoją twórczością rzeźbiarską: **Andrzeja Su- chockiego i Rafała Jankowskiego** ze Świerż oraz **Igora Romana Korczyńskiego** z Woli Uhruskiej.

Zespół Szkół w Rudzie-Hucie przygotował dla najmłodszych małą scenę, na której dzieci mogły wykazać się swoimi umiejętnościami artystycznymi i sprawnością. Udział w zabawach wzięło 30 dzieci, a czołowe miejsca zajęli: odbicie piłeczką ping-pongową – I miejsce: **Kacper Jachymczak**, II miejsce: **Anna Kozłowska**, III miejsce: **Martyna Suchań** skoki w workach, I miejsce: **Anna Kozłowska**, II mie- jsce: **Róża Winiarska**, III miejsce: **Krzysztof Szwaliowski**, Również Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami z Chełma przygotowało dla najmłodszych konkurs ekologiczny z licznymi nagrodami.

Wiele zmian w gminie Ruda-Huta sprawiło, że quiz wiedzy o gminie był dużym wyzwaniem dla uczestnikow. Po kilku rundach pytań wyniki ukształtowały się następująco: I miejsce: **Dawid Borodej**, II miejsce: **Damian Kisiel**, III miejsce ex aequo: **Katarzyna Kozłowska i Natalia Dąbrowska**, IV miejsce: **Dominik Kopytiuk**.

Ciekawym akcentem podczas uroczystości było mierzenie po- wierzchni zajmowanej przez pień dębu Bolko. Po pomiarach okazało się, że na tej powierzchni zmieści się 55 osób.

W zawodach strzeleckich, współorganizowanych z Ligą Obrony Kraju, wzięło udział 35 zawodników. Najwyższe miejsca w poszczególnych kategoriach zajęli: indywidualnej młodzieży: I miejsce: **Dawid Borodej** - 49 pkt, II miejsce: **Sandra Żugaj** - 42 pkt, III miejsce: **Piotr Sznajder** - 42 pkt, indywidualnej kobiet: I miejsce: **Agnieszka Demczuk** - 46 pkt, II miejsce: **Małgorzata Mazurek** - 45 pkt, III miejsce: **Danuta Jasiniak** - 45 pkt, indywidualnej mężczyzn: I miejsce: **Jan Harasymowicz** - 49 pkt, II miejsce: **Jacek Sznajder** - 47 pkt, III miejsce: **Krzysztof Wawron** - 47.

We współpracy ze Starostwem Powiatowym w Chełmie zorganizowano Nadbużańską Akademię Smaku. Komisja po ocenie pod względem smaku, estetyki podania i zgodności z tradycjami kulinarnymi przyznała następujące nagrody w poszczególnych kategoriach: produkty pochodzenia zwierzęcego: I miejsce: **Teresa Wilkos** za roladę drobiowo-serową, II miejsce: **Barbara Pacan** za pasztet z gęsi, III miejsce: **Zofia Paradowska** za roladę mięsną na kapuście, produkty pochodzenia roślinnego: I miejsce: **Milena Toporowska** za „Trociniaka”, II miejsce: **Wiesława Kortatyńska** za „Orzeszki”, III miejsce: **Beata**

Szalewicz za „Ciasto chłopca”, napoje regionalne: I miejsce: **Marianna Jaroszyńska** za nalewkę „Czarna Morawianka”, II miejsce: **Elżbieta Szczółko** za „Berberysówkę”, III miejsce: **Agnieszka Woszczewska** za nalewkę żurawinową. Nagrody wręczył Wicestarosta Chełmski **Tomasz Szczepaniak**.

Zainteresowaniem uczestników Bolkowania cieszyły się stoiska prezentujące rękodzieło ludowe, oferujące różnorodne produkty regionalne oraz propagujące pasje mieszkańców regionu. Spośród nich szczególnie wyróżniała się oferta przedstawiona przez Koło Łowieckie nr 23 Szarak w Chełmie. Uczestnicy imprezy z podziwem oglądali trofea myśliwskie i smakowali dziczyznę, którą serwował sam Prezes Koła. Aplauz zgromadzonych wzbudziły dynamiczne występy grupy akrobatycznej działającej przy IV LO w Chełmie i zawodników krav magi z oddziałów w Rudzie-Kolonii i Żalinie. Bolkowanie zakończyła zabawa taneczna z zespołem Wademekum.

Paweł Maśluch

Wystawa „Kartki z Powstania Warszawskiego”

Od 1 sierpnia do 30 września 2016 r. w Bibliotece Publicznej Gminy Ruda-Huta prezentowana była wystawa pn. „Kartki z Powstania Warszawskiego”.

Wszyscy zainteresowani tą tematyką podziwiali unikatowe zdjęcia przedstawiające prowadzone na ulicach Warszawy walki, ludność cywilną oraz dzieci - małych bojowników, którzy niejednokrotnie oddali życie na barykadach stolicy. W zbiorze znalazły się również listy

mieszkańców Warszawy oraz powstańców pisane do najbliższych i wysyłane pocztą powstańczą.

Poprzez wystawę oddaliśmy cześć wszystkim poległym w Powstaniu Warszawskim, rozważając tragiczną historię II wojny światowej, uzmysławiając sobie jej przyczyny i skutki. Chylimy czoło nad odwagą i bohaterstwem ludzi, którzy ważąc na szali swoje życie i wolność Ojczyzny, poświęcili to pierwsze.

Marta Kordas

Narodowe Czytanie „Quo vadis” Sienkiewicza

12 września 2016 r. w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie odbyło się Narodowe Czytanie „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza. W tym roku podczas lekcji uczniom gimnazjum czytały: Alina Brewczyńska, Iwona Borodej, Anna Nadolska, Dorota Sawicka, Marta Walczuk i Marta Kordas.

Gimnazjaliści wysłuchali fragmentów tego znakomitego dzieła o wielkości i przepychu Forum Romanum oraz miłości głównych bohaterów: Winicjusza i Ligii. Poznali genezę dzieła, jego problematykę i poruszane wątki. Wyjaśniony został również łańciski tytuł powieści, nawiązujący do fragmentu, w którym św. Piotr spotyka na drodze Chrystusa i pyta go: Quo vadis, Domine? (dokąd idziesz, Panie?). Usłyszawszy odpowiedź postanawia zawrócić.

Narodowe Czytanie zainicjowane zostało w 2012 r. przez ówczesnego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej **Bronisława Komorowskiego**. Każdego roku czytane jest inne dzieło literatury polskiej. Akcja ma na celu propagowanie znajomości klasyki polskiej najbardziej znanych i cenionych w dziejach literatury pisarzy.

Czytając klasykę poszerzamy wiedzę i poznajemy filary polskiej kultury, przenosimy się w czasie. Współcześni twórcy bardzo często nawiązują do utworów z przeszłości, dlatego bez znajomości tych dzieł nie jesteśmy w stanie zrozumieć całego przekazu filmu, sztuki teatralnej, czy książki. Dlatego warto sięgać po klasykę w każdym wieku. W tym roku szczególnie zachęcamy do przeczytania *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza.

Marta Kordas



Gmina Ruda-Huta na dożynkach powiatowych

11 września 2016 r. odbyły się Dożynki Powiatowe w Wierzbicy, podczas których gmina Ruda-Huta miała swoich reprezentantów we wszystkich odbywających się konkursach.

Rokrocznie na dożynkach powiatowych odbywają się konkursy w kategoriach: wieniec dożynkowy, najsmaczniejszy bochen chleba, ciasto

wytrawne, ciasto słodkie, nalewka, kompozycja kwiatowo-owocowo-warzywna. Wieniec dożynkowy, przygotowany przez Koło Gospodyń Wiejskich „Rzykantki” otrzymał wyróżnienie, natomiast I miejsce za ciasto wytrawne zdobyła **Elżbieta Toporowska** z Rudy. W konkursach na: najsmaczniejszy bochen chleba gminę Ruda-Huta reprezentowała **Małgorzata Jajtoszuk** z Żalina, najsmaczniejsze ciasto słodkie – **Beata Szalewicz**, nalewkę – **Krystyna Ćwir**, kompozycję kwiatowo-owocowo-warzywną – **Milena Toporowska**.

Za osiągnięcia w dziedzinie rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych odznakę honorową „Zasłużony dla rolnictwa” oraz „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” otrzymał **Jerzy Juściński** z Żalina.

Iwona Borodej

Siedem medali zapaśników

24 września 2016 r. wysoką formę zaprezentowali zapaśnicy z Rudy-Huty podczas Międzywojewódzkich Mistrzostw Regionu C w Gomulinie k. Piotrkowa.

Najlepiej spisali się najłżejsi: **Monika Dadas**, **Michał Zalewski** i **Karolina Dubij**, którzy dotarli do finałowych walk i zdobyli srebrne medale. Brązowe krążki wywalczyli: **Alicja Wójtowicz**, **Klaudia Borysiuk**, **Szymon Gwizdal** i **Szymon Kochoń**. Punktowane piąte miejsce zajęli **Bartłomiej Morciś**. W turnieju startowało 280 zawodników z województw: łódzkiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i lubelskiego. Tyle medali w tego rodzaju zawodach zapaśnicy z Rudy-Huty jeszcze nie zdobyli. Brawo.

Roman Czwaliński



Występy zespołów i grup teatralnych z gminy Ruda-Huta

Teatry:

– 6 sierpnia 2016 r. podczas Wyżyny Teatralnej w Rudce zespół Jarzębina Czerwona zaprezentował premierowe widowisko obrzędowe pt. *Srodopóście*. Jest to już siódme widowisko, jakie napisał i wystawił na scenie ten zespół.

– 2-4 września 2016 r. w Jarosławiu odbywał się VI Jarosławski Przegląd Teatralny Na Dziedzińcu. Teatr OKO po raz czwarty uczestniczył w tym przeglądzie. Podczas tej edycji zaprezentował dwa spektakle Jednostkę i Zadrę.

Zespoły:

– 17 lipca 2016 r. zespół Akord z Rudy-Huty wystąpił podczas obchodów dnia miejscowości Równo w rejonie lubomelskim na Ukrainie.

– 17 lipca 2016 r. koncert zespołu Bokoryna z Żalina na XVI edycji ogólnopolskiego konkursu Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów na Wyspie Wisła w Stężycy powiat rycki.

– 30 lipca 2016 r. występ zespołu Bokoryna na Dniach Drohiczyzna na Podlasiu.

– 24 września 2016 r. zespół Jarzębina Czerwona z Rudki wyjeżdżał na zaproszenie do zaprzyjaźnionej gminy w powiecie radzyńskim aby tam reprezentować gminę Ruda-Huta podczas święta „Groch z Kapustą po Ulańsku”.

Barbara Humeniuk

Wyżyna Teatralna 2016

W dniach 4-7 sierpnia w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce Gminny Ośrodek Kultury wraz z teatrem OKO zorganizowali po raz 8. ogólnopolski Festiwal Teatrów i Monogramistów „Wyżyna Teatralna”, na który zjechały grupy teatralne z całej Polski.

Podczas festiwalu obchodzono też 10-lecie Teatru OKO pod hasłem „OKO w Oko 10 lat Teatru OKO”. Przedstawiciele samorządów gminnego i powiatowego docenili działalność Teatru OKO na rzecz promocji Chełmszczyzny i gminy Ruda-Huta. Jak co roku każdy dzień pobytu wypełniony był działaniami scenicznymi oraz warsztatami. W tym roku warsztaty prowadzili: **Magdalena Bochan-Jachimek** – improwizacja, **Ewelina Niewiadowska** – pantomima, **Caryl Swift** – poezja, dramat, **Henryk Kowalczyk** – scenariusz autorski, **Przemysław Gąsiorowicz** – elementarne zadania aktorskie, **Damian Grzywna** – „Bezpieczna kobieta/samoobrona”. Każde popołudnie zarezerwowane było na prezentacje sceniczne, spektakle i monodramy. Na scenie zobaczyliśmy (w kolejności programowej) spektakle, monodramy oraz krótkie formy sceniczne: - 4 sierpnia: „Zapałkę” w wykonaniu Teatru OKO, „Bal w operze” Teatru M.D.K. czyli Młodych Dzielnych Kuropatw z Rzeszowa, „Błąd” Teatru NOTOCO z Kraśnika, „Rozmówki polsko-polskie i Polsko-Polskie” Teatru Straszdełka z Ulanu-Majoratu, „Czy wojna jest dla dziewczyn?” Teatru Małych Form Sylaba z Białej Podlaskiej, „Dyplomata” Duetu Męskiego z Podgłębokiego oraz spektakl mistrzowski „Matka Mejra i jej dzieci” w wykonaniu **Caryl Swift** ze Słupska.

- 5 sierpnia: „Stoję na scenie” Teatru Kantor Wymiany Myśli z Wielopola Skrzyńskiego, „Jaskółkę” Studia Teatralnego **Julii Kotarskiej-Rekosz** z Warszawy, „Rewolucję i kometę Halleja” Teatru Poezji z Łukowa, „Jednostkę” Teatru OKO, monodram „Kobieta niezależna” Teatru Małych Form Sylaba, „Zadrę” Teatru OKO (premierowy pokaz w nowej obsadzie).

- 6 sierpnia: „Śródpoście” Jarzębiny Czerwonej z Rudki, „Kobieta niezależna” Teatru Małych Form Sylaba, „Deżawi” Teatru OKO oraz „Nie siedź na piłce bo zrobi się jajo” Grupy Teatralnej Pomarańcze w Uchu na Skarpie bez Kartki z Goleniowa.

- 7 sierpnia można było zobaczyć trzy spektakle mistrzowskie: „To Face” w wykonaniu Teatru Krzyk z Maszewa, „Szklany Sufit” **Przemy-**



śława Gąsiorowicza z Lublina, monodram macierzyński „Mamy Problem” Magdaleny Bochan-Jachimek z Gdyni. Ostatni dzień obfitował też w pokazy powarsztatowe, w których uczestnicy festiwalu zaprezentowali 6 etiud powstałych podczas tegorocznej Wyżyny.

Wyżyna Teatralna cieszy się coraz większym powodzeniem wśród miłośników teatru i widzów. Świadczą o tym wypełnione po brzegi sale podczas wszystkich spektakli festiwalu. Dodatkową atrakcją jest przygotowywana przez miejscowych strażaków piana, która stała się nieodzownym i niespotykanym na innych festiwalach elementem. Już dzisiaj zapraszamy czytelników Przeglądu Wydarzeń na przyszłoroczną edycję Wyżyny, która odbędzie się w dniach 3-6 sierpnia 2017 r.

Marcin Woszczewski

10 lat Teatru OKO

Trudno w to uwierzyć, ale Teatr OKO ma już 10 lat. Od 2006 roku zaskakuje nas, bawi do łez, ale przede wszystkim zmusza do refleksji dotyczących różnych aspektów życia. Pokazuje swoje spektakle, zyskując wielu przyjaciół, ma również na swoim koncie wiele sukcesów.

Zanim narodził się Teatr OKO, na początku działała „Grupa teatralno-kabaretowa OKO”. To wokół niej koncentrowała się młodzież z terenu gminy Ruda-Huta, której marzyło się poznanie scenicznego zaplecza, pierwsza wielka trema przed występem, aby na końcu poczuć ulgę i satysfakcję słysząc brawa.

Ówczesna grupa teatralno-kabaretowa w trakcie pracy nad spektaklem pt. „Plac” na podst. powieści F. Molnara „Chłopcy z Placu Broni” zdecydowała się odrzucić formę kabaretową na rzecz czysto teatralnej. Wtedy właśnie grupa teatralno-kabaretowa zmieniła nazwę na „Teatr OKO”.

Podczas tych dziesięciu pracowitych lat Teatr OKO wykonał aż siedemnaście spektakli, które zostawały wielokrotnie nagradzane nie tylko na scenie lokalnej, ale również ogólnopolskiej, a nawet międzynarodowej.

W roku 2016 Teatr OKO zaprezentował przed publicznością cztery nowe spektakle: „Zapałka”, „Deżawi”, „Jednostka”, „Zadra” - w trzeciej odsłonie. Trwają prace nad kolejnymi dziesięcioma spektaklami.

Rok 2009 to bardzo istotna data dla tej grupy teatralnej. Wtedy odbyła się w Rudce pierwsza edycja festiwalu znanego jako Wyżyna Teatralna, którego współtwórcą jest Teatr OKO.

– To właśnie Wyżyna Teatralna mocno ugruntowała nas na teatralnej mapie kraju, a tym samym stała się jedną z najważniejszych imprez promujących naszą gminę. Dzięki temu, iż poruszyliśmy się w srodowisku teatralnym, udało nam się zaprosić takie osobistości jak: Jan Peszek, Błażej Peszek, Mikołaj Grabowski, Iwonna Bielska, Tomasz Karolak, Rafał Rutkowski, Marcin Zarzeczny, Przemysław Gąsiorowicz, Caryl Swift, Ewelina Niewiadowska, Magdalena Bochman-Jachimek czy Andrzej Golejewski. Nie robimy spektakli dla sukcesów. Udało mi się zebrać 12 osób, którym zaszczytem pasję do teatru, nauczyłem ich pokory, odpowiedzialności i szczerości. Dzięki temu powstały liczne spektakle jak „Złodziejka”, „Fraktal”, „Zadra” – druga odsłona, „Ciacho”, „Prze Życie”. – mówi Marcin Woszczewski dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, a także założyciel, reżyser i opiekun Teatru OKO

Teatr OKO bez wątpienia jest skarbem kulturowym dla gminy Ruda-Huta, ale także otwiera drzwi dla młodych ludzi, którzy w przyszłości mają plany dotyczące aktorstwa, czy dla tych, którzy po prostu pragną przekazać coś światu językiem scenicznym.

Marcela Dąbrowska



Relikwie św. Jana Pawła II w Rudzie-Hucie

Dzień 16 października 2016 r. będzie bardzo ważnym dla wspólnoty parafii w Rudzie-Hucie. Podczas uroczystej mszy świętej pod przewodnictwem metropolity Lwowa ks. arcybiskupa Mieczysława Mokrzyckiego, zostaną zainstalowane relikwie św. Jana Pawła II. Miejscem ich przechowania będzie nowo wybudowany ołtarz Bożego Miłosierdzia, który powstał dzięki staraniom proboszcza ks. kan. Aleksandra Tabaki i wiernych całej parafii. Przygotowując się do tych wydarzeń warto dowiedzieć się czym są relikwie i jakie jest uzasadnienie dla ich kultu.

Relikwie, z łac. „resztki, szczątki”, to doczesne szczątki świętych lub rzeczy z nimi związane. Wyróżnia się zasadnicze kategorie relikwii: ciała zmarłych, partycytki relikwii czyli części kości świętych, relikwie wtórne czyli takie, które miały bezpośredni styk z relikwiami (np. płótno, w które zawijano relikwie). Wyjątkowo cenne były przedmioty związane z Męką i Śmiercią Jezusa (fragmenty Krzyża, całun, kolce korony cierniowej).

Cześć oddawana szczątkom wielkich przyjaciół Bożych nie tylko ma swoje źródła już w Piśmie Świętym, ale jej biblijne podstawy są bardzo mocne. Można sobie przypomnieć, z jakim pietyzmem Józef przewoził ciało swojego ojca Jakuba z Egiptu do rodzinnego grobu w ziemi Kanaan (por. Rdz 50,1-13). Natomiast w Drugiej Księdze Królewskiej znajduje się zapis, że kontakt z kośćmi proroka Elizeusza przywrócił życie umarłemu (2 Krl 13,21). Nowy Testament uzupełnił te intuicje mocnym podkreśleniem, że nasza godność dzieci i przyjaciół Bożych rozciąga się również na nasze ciała: „Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest świątynią Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga, i że już nie należycie do samych siebie?” (1 Kor 6,19). Przejmujące świadectwo na ten temat znajduje się w opisie męczeństwa - datowanego na rok mniej więcej 167 - sędziwego biskupa Polikarpa ze Smyrny. Po dokonanej egzekucji „usiłowano nam przeskoczyć w zabranii jego ciała, chociaż wielu chciało to zrobić, żeby posiadać święte szczątki. (...) Wówczas setnik oświadczył, że ciało jest własnością państwa i polecił je spalić, tak jak jest to w zwyczaju. Tak więc mogliśmy później zebrać jego kości, cenniejsze

od klejnotów i droższe od złota, aby je złożyć w miejscu stosownym.” Już w okresie prześladowań rozpowszechnił się w Kościele zwyczaj, że w rocznicę męczeństwa gromadzono się wokół grobu męczennika, ażeby odprawić tam Eucharystię i wspólnie radować się tym zwycięstwem naszego brata czy siostry. Wierzono bowiem, że grób męczennika jest miejscem świętym, w którym w sposób szczególny działa uświęcająca moc Boża, a zanoszone od niego modlitwy mogą być skuteczniejsze. Z czasem zaczęto umieszczać zmarłych jak najbliżzej grobu męczennika, a gdy zabrakło wokół niego miejsca, groby opróżniano, a kości składano do wspólnej mogiły. W tym też czasie zaczęto pielgrzymować do grobów męczenników w celu ożywienia swej wiary. Męczennicy i święci nie byli jednak obiektem religijnego kultu, gdyż ten przysługiwał tylko Bogu. Chrześcijaństwo późnego antyku zaczęło zdobić groby męczenników i świętych oraz pozyskiwać ich relikwie. To właśnie u schyłku cesarstwa rzymskiego na grobach męczenników wzniesiono wspaniałe bazyliki (Piotra, Pawła, Wawrzyńca, Agnieszki, Kosmy i Damiana), które przyciągały pielgrzymów. Przy relikwii pojawiali się liczni ludzie oddający cześć świętym. Ceniono nie tylko relikwie męczenników, ale także relikwie krzyża Chrystusowego, znalezione przez cesarżową Helenę w 324 r. w Palestynie. Największy rozkwit kultu relikwii nastąpił w średniowieczu, wpływając na życie kulturalne, polityczne i religijne nie tylko tej epoki. Do znanych miejsc kultu ściągali pątnicy. Święci uzdrawiali, wybawiali z pożarów, zarazy, a na ich relikwie przysięgano i zawierano wtedy paktów pokojowe. Od IV w. relikwie umieszczano pod ołtarzem. Według Augustyna wyrażało to prawdę, że ciało świętego stało się ołtarzem dla Boga. Chrystus to pierwszy z męczenników, a inni poszli w Jego ślady, oddając życie. Jeszcze do niedawna w każdym ołtarzu musiała zostać zamurowana część relikwii. Z czasem zaczęto także umieszczać relikwie w ozdobnych relikwiarzach. Relikwiarze przybierały najrozmaitsze formy, bowiem oprawę relikwii wciąż udoskonalano. Mogły one mieć formę architektoniczną wieży, kopuły, wazy itd. W X w. pojawiły się jako relikwiarze figury przedstawiające świętego, zdobne w perły i kamienie, symbolizujące cnoty tej postaci. Mogły też relikwiarze posiadać kształt monstrancji, ale także formę rąk albo głów. Coraz częściej wystawiano je na widok publiczny w najrozmaitszej postaci. Budowano wystawne ołtarze i kaplice dla kosztownych relikwiarzy. Gromadzeniem relikwii zajmowało się wielu biskupów, dbając tym o sławę i prestiż swych ka-

tedr, podobnie czynili też królowie. Duma z posiadania relikwii odegrała niemałą rolę w kształtowaniu świadomości narodowej Francji i Niemiec. Relikwie Trzech Króli ulokowane w Kolonii - politycznym centrum cesarstwa miały tę władzę uzasadniać i chronić. Król francuski Ludwik IX w 1237 r. kupił od łacińskiego cesarza Konstantynopola Baldwina II cierniową koronę Chrystusa za potężną sumę stu trzydzieści pięciu tysięcy liwrów. Dla korony wybudowano Saint Chapel - cud gotyckiej architektury. Jednym z największych zbiorów relikwii dysponował saski książę elektor Fryderyk Mądry w kaplicy zamkowej w Wittenberdze. Prześcignął go w gromadzeniu relikwii jego brat Ernest, który w Halle zgromadził ponad 21 tysięcy relikwii.

Również Polska posiada swoje relikwie. Wykupione przez Bolesława Chrobrego ciało Wojciecha zostało złożone w Gnieźnie i stało się to ważnym argumentem do utworzenia tam w 1000 r. kościelnej metropolii dla Polski. U grobu Wojciecha spotkali się wówczas Otton III i polski książę. Cesarz dał Bolesławowi gwóźdź z krzyża Pańskiego wraz z kopią włóczni św. Maurycego, w zamian Bolesław ofiarował mu ramię św. Wojciecha. Na szczycie państwowo-kościelnym relikwie Męki Pańskiej i relikwie męczennika odegrały ważną rolę w wymiarze symbolicznym.

W 1928 r. na prośbę kardynała Hlonda, papież Pius XI darował dla Gnieźna ramię Wojciecha z rzymskiego kościoła św. Bartłomieja, to samo, które otrzymał Otton III. W 1184 r. biskup Gedko i książę Kazimierz Sprawiedliwy sprowadzili do Krakowa ciało św. Floriana.

Dokument Międzynarodowej Komisji Teologicznej z roku 1992 przypomina, że cześć oddawana relikwiom świętych świadczy o tym, że Kościół wierzy, iż zmartwychwstaniem w tych samych - choć nie w takich samych, bo będą one uwielbione - ciałach, w których żyjemy obecnie: „Zmartwychwstanie nastąpi „w tych samych [ciałach], które pomarli; ponieważ gdyby nie było w tych samych, nie zmartwychwstali by ci, którzy pomarli”. Ojcowie Kościoła uważają, że bez tożsamości cielesnej nie można ochronić tożsamości osoby. (...) Kult relikwii, przez który chrześcijanie wyznają, że ciała świętych, „którzy pewien czas byli żywymi członkami samego Chrystusa i świątynią Ducha Świętego (...) będą przez Niego wskrzeszeni do życia i uwielbieni”, pokazuje, że nie można wyjaśnić zmartwychwstania niezależnie od ciała, które żyło.”

ks. Piotr Hawryluk

70 lat Zboru w Hnieszowie

W niedzielę 14 sierpnia 2016 r. w Hnieszowie, w gminie Ruda-Huta odbyła się uroczystość 70-lecia istnienia Zboru Kościoła Zielonoświątkowego¹. Uroczystość zgromadziła jego członków, delegacje zborów z Chełma, Białopola, Siedliszca n. Wieprzem, Rudki, a nawet Hajnówki, mieszkańców Hnieszowa, okolicznych miejscowości i zaproszonych gości.

Uroczyste nabożeństwo, ze względu na niewielką kaplicę, odbyło się obok w pawilonowym namiocie. Na głównej jego ścianie zawisł krzyż. Obok myśl przewodnia: *Wielki jest Pan i godzin wielkiej chwały* (Psalm 145,3) oraz napis: *70 lat Zboru w Hnieszowie*.

Po pieśni rozpoczynającej nabożeństwo, przybyłych powitał pastor zboru **Ryszard Wołoszczuk**, który prowadził uroczystość. Nabożeństwo zawierało: czytanie Słowa Bożego, śpiewanie pieśni przy wótrze zespołu wokalnemu, recytację wierszy, krótką historię Zboru, okolicznościowe kazanie nt. Królestwa Bożego. Kazanie wygłosił pastor z Gdańska **Marian Biernacki**².

Punktem kulminacyjnym nabożeństwa była modlitwa dziękczynna za jubileusz z prośbą o błogosławieństwo na przyszłość, prowadzona przez obecnych pastorów.

W końcowej części nabożeństwa pastory i liderzy przekazali życzenia, a pastor Wołoszczuk odczytał list od Prezbitera Okręgu Wschodniego **Władysława Wigłusza**. Kończąc nabożeństwo, zaakcentował uroczystość słowami: *Spoglądając wstecz, jesteście wdzięczni Bogu za wielką Jego łaskę, bo „Wielki jest Pan i godzin wielkiej Chwały”* (Psalm 145; 3). Nabożeństwo, w którym uczestniczyło ponad 150 osób, zakończono Modlitwą Pańską – *Ojcze Nasz...*

Zgromadzonych poczęstowano posiłkiem, nad którym pastor wznosił modlitwę dziękczynną. Ten czas sprzyjał luźnym kontaktom i rozmowom.

Prezentując historię i działalność Zboru Kościoła Zielonoświątkowego w Hnieszowie jego pastor mówił: *Zbór Kościoła Zielonoświątkowego w Hnieszowie jest społecznością protestancką o charakterze charyzmatycznym. Początki kształtowania się zboru sięgają lat 1944 -46. W owym czasie kilka rodzin po wojnie powróciło ze Związku Radzieckiego do Polski i zamieszkało w tutejszych okolicach. Wrócili jako ci, którzy doświadczyli tam duchowej przemiany w swoim życiu, na skutek działania Słowa Bożego. Ta przemiana zainspirowała ich do tego, aby nawiązać wzajemne kontakty ze sobą, co doprowadziło do powstania niewielkiej chrześcijańskiej społeczności. Pierwsze nabożeństwa odbywały się w domach prywatnych w Woli Uhruskiej u rodziny Rutkowskich i w Hnieszowie u rodziny Wołoszczuków. Pierwsze chrzty miały miejsce w 1951 r. w Woli Uhruskiej i 1953 r. w Hnieszowie. Był to niesprzyjający politycznie okres dla chrześcijan. 3 marca 1968 r. za-*

¹ Kościół Zielonoświątkowy, to chrześcijański kościół o charakterze ewangelikalnym.

² Pochodzi z Piask, gm. Wola Uhruska; w Hnieszowie stawiał pierwsze kroki wiary.



legalizowano Zbór w Hnieszowie pod nazwą Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej. Pierwszym jego pastorem był **Józef Wołoszczuk**, który przez 30 lat sprawował ten urząd, zmarł 04.11.2006 r. W 1998 r. obowiązki pastora przejął **Ryszard Wołoszczuk**, ordynacja odbyła się 01.09.2002 r. w Hnieszowie. Jesienią 1999 r. zakupiono stary dom, który głównie własnymi kosztami i wkładem pracy przystosowano do działalności kościelnej. W lipcu 2000 r. odbyło się pierwsze nabożeństwo, a 13 września 2001 r. nastąpiło oficjalne otwarcie.

Zbór w Hnieszowie organizuje koncerty pieśni chrześcijańskiej (między innymi pod tutejszym pomnikiem przyrody dębem Bolko), nabożeństwa dziękczynne za plony, świadczy posługi kościelne tj. Chrzty Wiary (w wieku dorosłym), śluby, błogosławieństwa dzieci, pogrzeby, prowadzi katechezę dzieci, utrzymuje kontakty z innymi wiernymi w kraju i za granicą. Nabożeństwa odbywają się w niedzielę o godz. 10.30 w kaplicy Zboru Kościoła Zielonoświątkowego w Hnieszowie.

Z kroniki zboru dowiadujemy się, że:

- członkowie tuż zboru wspierali tworzący się na początku lat 70-tych ub. wieku zbor w Chełmie;
 - spotkania ewangelizacyjne organizowano z innymi zborami, ze wsparciem m.in. Euromision – grupy z Podlasia;
 - w spotkaniach ewangelizacyjnych uczestniczyli zborownicy z USA Teksasu, Norwegii, Białorusi, Ukrainy, pełniąc posługiwanie;
 - budowę kaplicy wspierała osobiście grupa młodzieży z Hajnówki;
 - miały miejsce wizyty: 10 października 2003 r. bpa **M. Czajko** i prezbitera okręgowego K. Z. W. **Wigłusza**; 24 maja 2009 r. wizytacja przez Naczelną Radę Kościoła w osobie **Arkadiusza Kuczyńskiego** ze Zboru Stołecznego w Warszawie; 15 października 2009 r. wizyta **Leszka Mocha** z-cy Prezbitera Naczelnego K. Z.w Polsce;
 - 7 kwietnia 2013 r. nabożeństwo z posługą bpa **Marka Kamińskiego**;
 - organizowane są uroczystości sylwestrowo-noworoczne, Święta Wielkanocne, Bożonarodzeniowe, choinki dla dzieci.
- Z okazji jubileuszu zbor we własnym zakresie wydał śpiewnik ozdobiony na stronie tytułowej gołębicą w locie z zieloną gałązką oliwną.
- Na uroczystości zostały zaproszeni okoliczni mieszkańcy, do których wystosowano indywidualne zaproszenia.

Ruda- Huta, sierpień 2016 r.

Antoni Franecki

Autor dziękuje Pastorowi Ryszardowi Wołoszczukowi za życzliwość i pomoc.

Źródła:

Kronika Zboru w Hnieszowie. Informacje pastora R. Wołoszczuka.

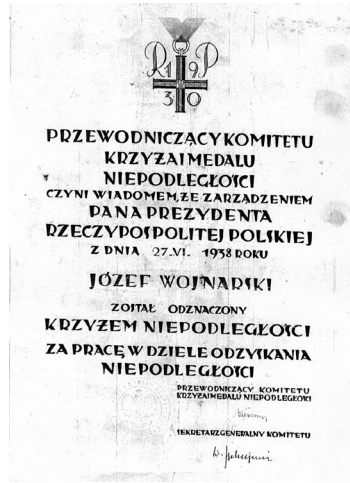
ECHA DZIEJÓW

Józef Wojnarski (1880 – 1952). Więzień carski i niemiecki

Od początku XX wieku na terenie obecnej gminy Ruda-Huta mieszkało wiele osób zaangażowanych w działalność niepodległościową. Byli to zarówno członkowie Polskiej Partii Socjalistycznej, legioniści marszałka Józefa Piłsudskiego, bohaterowie wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku czy wreszcie żołnierze Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich i Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”.



Józef Wojnarski - 1940 r.



Dyplom nadania Krzyża Niepodległości

Jedną z takich osób był hutnik Józef Wojnarski. Urodził się 19 lutego 1880 r. w Gardzienicach w ówczesnym powiecie krasnostawskim (wtedy zabór rosyjski), w rodzinie Piotra i Katarzyny z Herców¹. Mieszkał przy rodzicach w Rudzie-Hucie (w tzw. „czworaku” przy dzisiejszej ul. Niepodległości 56) w ówczesnej gminie Świerże i pracował w miejscowej hucie szkła jako szlifierz. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że huta w Rudzie-Hucie funkcjonowała do 1929 r., natomiast w połowie lat 30-tych XX wieku wybudowano nową hutę w Rudzie-Opalinie. Prawdopodobnie w 1905 roku Józef Wojnarski został członkiem Polskiej Partii Socjalistycznej. Był aktywnym członkiem partii, a w jego mieszkaniu odbywały się zebrania partyjne.

W 1905 roku wybuchła w Rosji rewolucja wymierzona przeciwko carskim władzom, która szybko objęła także teren Królestwa Polskiego. PPS z kolei, oprócz polepszenia bytu robotników, postawiła sobie za cel walkę o niepodległość Polski. Zryw ten obfitował w strajki robotników i chłopów zarówno we wsiach jak i w miastach oraz w wiece i manifestacje polityczne. W sierpniu 1905 r. do strajku doszło także w hucie szkła w Rudzie-Hucie. Powstał on w wyniku systematycznej obniżki płac i złych warunków pracy. Administracja zakładu początkowo domagała się pomocy wojskowej do złamania oporu robotników, lecz z czasem pod naciskiem zdecydowanej postawy strajkujących musiela uwzględnić część postulatów². Jednocześnie swoją działalność prowadziła Organizacja Bojowa PPS. Organizacja ta, utworzona z inicjatywy Józefa Piłsudskiego, miała chronić partyjne zgromadzenia i pochody oraz być kuźnią kadr dla przyszłego powstania narodowego, jednakże po wybuchu rewolucji skupiła się na akcjach bojowych, przeprowadzając zamachy m.in. na reprezentantów carskich władz. Organizowano także napady na urzędy pocztowe i pociągi, podczas których bojownicy zdobywali pieniądze na działalność konspiracyjną i broń³. Nie wiadomo, czy Józef Wojnarski był stałym członkiem Organizacji Bojowej, czy tylko pomagał w takich przedsięwzięciach jako członek partii. Z relacji świadków wiemy natomiast, że jako PPS-owiec uczestniczył w akcji na

stacji w Dorohusku⁴. Z literatury przedmiotu wiadomo, że akcja na kasę pancerną na stacji kolejowej w Dorohusku miała miejsce 27 stycznia 1907 r. Uczestniczyło w niej 25 bojowców a podczas napadu zabito żandarma stacyjnego Prokopa. Żołnierze z posterunku granicznego zlokalizowanego w pobliżu stacji zmusili jednak bojowców do ucieczki. Po pewnym czasie władze carskie wpadły na trop uczestników akcji i aresztowały 24 robotników huty szkła w Rudzie-Hucie. Zostali oni osadzeni w więzieniu na Zamku w Lublinie⁵.

Represje, które spotkały robotników huty, a będące konsekwencją powyższej akcji, korespondują ściśle z losami Józefa Wojnarskiego, który po akcji został aresztowany i przewieziony do więzienia na Zamku w Lublinie (przebywał w celi na Oddziale I). Następnie przeniesiono go do warszawskiej Cytadeli. Pobyt w carskich więzieniach trwał prawdopodobnie około 12 miesięcy. Ostatecznie wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego został w styczniu 1908 roku uniewinniony. Po wyjściu na wolność był jednak prześladowany przez carskie władze i ten stan trwał w zasadzie aż do chwili odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku⁶.

W okresie II RP nadal pracował w hucie szkła. Ożenił się z Anną z domu Babicz a owocem małżeństwa było sześcioro dzieci. Jego poglądy nie zmieniły się i ciągle sympatyzował z „piłsudczykami” a w domu Wojnarskich na widocznym miejscu wisiał obraz z wizerunkiem marszałka. 27 czerwca 1938 roku Józef Wojnarski został odznaczony Krzyżem Niepodległości „za pracę w dziele odzyskania niepodległości”. Odnaczenie to ustanowiono w 1930 roku a jednym z powodów jego stworzenia była chęć uhonorowania działaczy niepodległościowych, którzy nie służyli w wojsku. Podstawą przyznania Wojnarskiemu odznaczenia była jego działalność w PPS. Fakt przyznania mu odznaczenia – oczywiście obok setek innych osób – ogłoszono zarządzeniem o nadaniu Krzyża Niepodległości z Mieczami, Krzyża Niepodległości i Medalu Niepodległości w „Monitorze Polskim” z 5 sierpnia 1938 roku⁷.

Lata pokoju w Polsce przerwała 1 września 1939 r. niemiecka agresja. Po zakończeniu wojny obronnej na polską ludność spadły pierwsze represje. 1 listopada 1939 r. szereg ludzi z Rudy-Huty i okolic, a wśród nich Józef Wojnarski, zostało aresztowanych. Gestapo osadziło ich w więzieniu na Zamku w Lublinie⁸. Zapewne przyczyną aresztowania Wojnarskiego była jego działalność w PPS. Dzięki zachowanym zapiśkom Zbigniewa Waldowskiego dowiadujemy się, że Józef Wojnarski wraz ze współwięźniami został osadzony w celi nr 19 na Oddziale IV więzienia na Zamku. Poza tym jako najstarszy w celi a także z uwagi na fakt, iż został uwięziony już po raz drugi, był dla młodszych kolegów instruktorem w regulaminie więziennym. Pobyt na Zamku trwał do kwietnia 1940 r., wtedy to Józef Wojnarski został najprawdopodobniej wykupiony i wraz ze współwięźniami odzyskał wolność⁹.

W lipcu 1944 roku Armia Czerwona, oswobodzając Polskę spod niemieckiej okupacji, przyniosła zarazem komunistyczne zniewolenie. W nowych warunkach powołano podporządkowaną komunistom tzw. koncesjonowaną, nazywaną także „lubelską” bądź odrodzoną Polską Partię Socjalistyczną. Co ciekawe, w początkowym okresie rozwój partii w Chełmie opierał się głównie na przedwojennych członkach PPS oraz aktywistach PPS-WRN („Wolność”, „Równość”, „Niepodległość”) z czasów okupacji niemieckiej, mimo, że w innych powiatach województwa lubelskiego starzy pepeesowcy odnosili się do nowej partii z dużą rezerwą. W styczniu 1945 r. powstał nawet Komitet Miejskowy PPS w Rudzie-Hucie¹⁰. Na dzień dzisiejszy brak jednak informacji, by Józef Wojnarski był w jakikolwiek sposób związany z tą partią. Zmarł 22 marca 1952 roku w Rudzie-Hucie i został pochowany na miejscowym cmentarzu rzymsko-katolickim.

Dominik Panasiuk

4 CAW, KN 27.6.1938 Józef Wojnarski, Zaświadczenie w sprawie wyrażenia opinii dot. dawnej pracy politycznej Józefa Wojnarskiego, Lublin, 10 XI 1937.

5 R. Ślusarska, Sytuacja w guberni lubelskiej w latach 1905-1908 w świetle materiałów Urzędu Tymczasowego Generala-Gubernatora Lubelskiego, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, Sectio F-Historia, vol. 56, 2001, s. 105. Według K. Prozoga akcja w Dorohusku miała miejsce 3 lutego 1907 r. i brało w niej udział 30 osób, zob. idem, Dorohusk i okolice, Chełm 1983, b.p.

6 CAW, KN 27.6.1938 Józef Wojnarski, [Zyciorys] Józefa Wojnarskiego, Ruda-Huta, 5 X 1937; Z. Waldowski „Las”, Dzienniki z lat wojny i okupacji 1939 – 1945, t. 1, Chełm 2015, s. 126.

7 M.P., nr 177, poz. 323, s. 7.

8 A. Franekci, Ślady dziejów gminy Ruda-Huta, Chełm – Ruda-Huta 2010, s. 90.

9 Z. Waldowski „Las”, op. cit., s. 139-140, 424; Relacja Genowefy Wojnarskiej, XII 2007, w zbiorach autora.

10 D. Piekarus, Zarys działalności Komitetu Powiatowego Polskiej Partii Socjalistycznej w Chełmie w latach 1944-1948, „Rocznik Chełmski”, t. 18, 2014, s. 161.

1 Centralne Archiwum Wojskowe [dalej: CAW], KN [Komitet Krzyża i Medalu Niepodległości] 27.6.1938 Józef Wojnarski, Kwestionariusz dla otrzymania dyplomu i legitymacji, brak paginacji. Pewne rozbieżności dotyczą daty urodzenia Józefa Wojnarskiego. W materiałach tych figuruje też data urodzenia: 22 II 1880 r. w świadectwie śmierci wpisano z kolei datę roczną: 1878 (Świadectwo śmierci Józefa Wojnarskiego, Ruda-Huta, 22 II 2010 r., w zbiorach autora).

2 A. Koprucki, Rewolucja 1905 roku w powiecie chełmskim, [w:] Ziemia Chełmska. Materiały z sesji naukowej historyków odbytej w Chełmie 21 czerwca 1959 r., red. J. Willaume, Lublin 1961, s. 117.

3 P. M. Majewski, Bomby i browningi. Akcje terrorystyczne bojowców PPS, „Mówią Wieki”, Nr 3/2015 (662), s. 33.

XI Wakacyjny Turniej Dzikich Drużyn w Piłce Nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta

23-24 lipca 2016 r. na boisku Orlik w Rudzie-Hucie odbył się „XI Wakacyjny Turniej Dzikich Drużyn w Piłce Nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta”.

Podczas pierwszego dnia do turnieju zgłosiło się 6 drużyn w kategorii wiekowej do 16 lat. Rywalizacja pomiędzy zawodnikami drużyn była ogromna. Najlepszą drużyną okazały się „Leśne Kebaby” zajmując I miejsce, po nich II miejsce wywalczyło „FC Pokemon Go”, III miejsce zajęło „Lojtaret Ruda-Huta”, IV miejsce „FC Żalin”. Pozostałe drużyny to: „Desperados” i „FC Ruda”. Tytuł „Króla Strzelców” zdobył **Arkadiusz Dubij** grający w drużynie „FC Pokemon Go”, który w trakcie turnieju 9-krotnie umieścił piłkę w bramce.



Podczas drugiego dnia turnieju w kategorii wiekowej od 17 lat w szranki stanęło 6 drużyn. Wyrali „PAŁ ŁAŁ Indiańskie Smyki” z Rudy-Huty, którzy nie pozwolili odebrać sobie ubiegłorocznego tytułu zwycięzcy, II miejsce wywalczył „Orzeł Srebrzyszcze”, III miejsce zdobyła „Euforia Team”, IV miejsce przypadło „Młodym Orłom”. Pozostałe drużyny: „Łubu Dubu” Ruda-Huta, „Aby Kopnąć” Ruda-Huta. Królem Strzelców został **Sławomir Tatysiak** grający w drużynie „Orzeł Srebrzyszcze”, który 6 razy umieścił piłkę w bramce. Rozgrywki sędziowali: **Roman Czwaliński, Marek Tarnowski, Damian Grzywna i Marcin Nawrocki**.

Organizatorami turnieju byli: Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie, Ludowy Klub Sportowy „Hutnik”, Zespół Szkół w Rudzie-Hucie.

Barbara Humeniuk



Wielkie serce dzieciom

28 sierpnia 2016 r. przy świetlicy wiejskiej w Leśniczówce z okazji zakończenia wakacji, mieszkańcy sołectwa zorganizowali piknik pn. „Leśniczówka Dzieciom”.

W ten pogodny, niedzielny dzień o godz. 14.00 „Taki Wodzirej” powitał dzieci z okolicznych miejscowości, a także z sąsiednich gmin wraz z rodzicami i opiekunami.

Przy wejściu na teren imprezy uśmiechnięte leśniczowianki wręczały kolorowe baloniki i talony od sponsorów. Na placu za świetlicą rozpoczęły się zabawy, konkursy i zawody dla wszystkich uczestników, np. rodzinny konkurs cięcia piłą czy tańca na czas, w których nagrodami były kosiarzka oraz piła spalinowa. Uczestnicy brali udział w konkursach śpiewu oraz zręcznościowych. Duże zainteresowanie wzbudziły pokazy straży granicznej i pożarnej. Policja znakowała rowery, a motocykliści z klubu „Niedźwiedzie Wschodu” wozili na swych stalowych

rumakach dzieci. Można też było jeździć konno w siodle lub bryczką.

Wszystkie atrakcje, za sprawą sponsorów, były bezpłatne.

Po zakończeniu części dla dzieci odbyła się zabawa „pod chmurką” dla dorosłych z zespołem „Select”.

Impreza zorganizowana została z jeszcze większym rozmachem niż w roku ubiegłym, dzięki zaangażowanym mieszkańcom sołectwa, wśród których najwięcej czasu poświęcili sołtys **Dariusz Turek, Piotr Grojecki, Monika Ostrowska, Patrycja i Michał Stępnio wie oraz Kinga Jędrzejewska** z Nowin.

Słowa uznania padły z ust Wójta Gminy Ruda-Huta **Kazimierza Smala**, zastępcy wójta **Jarosława Walczuka** i sekretarza gminy **Marka Słupczyńskiego**.

Organizatorzy wyrażają podziękowanie wszystkim, którzy włączyli się w pomoc przy imprezie oraz strażakom z OSP: Żalin, Ruda i Leśniczówka.

Jerzy Brzozowski



Wydawca: Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta, ul. Niepodległości 36, 22-110 Ruda-Huta, e-mail: biblioteka@ruda-huta.pl, www.biblioteka.ruda-huta.pl;

Grupa redakcyjna: Anna Bartoszewska, Iwona Borodej, Barbara Humeniuk, Marta Kordas, Paweł Maśluch, Andrzej Niemiec, Jarosław Walczuk;

Korekta: Maria Wróblewska, Andrzej Niemiec, Paweł Maśluch; **Skład:** Marta Kordas

Druk: „A3 Drukarnia” Przemysław Litwiniuk, ul. Krzywa 42, 22-100 Chełm.